

Anna Kruyt-Pijssel. Ascendant stier of tweelingen?

https://www.geldersarchief.nl/bronnen/archieven?mizig=236&miadt=37&miaet=54&micode=0207_5707.04&minr=4373637&miview=ldt

<https://www.wiewaswie.nl/nl/detail/26316180>

Pijssel, Anna 22-5-1878 4h00 am Hien, Dodewaard

Hien (51°54'NB, 5°40'OL)

Klokketijd: 22 mei 1878 4h00m00s

GMT : 22 mei 1878 3h37m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2407126.65069; Sterretijd: 19h58m12s

zon: 0°52' twe in 1

maa: 9°32' wat in 10

mer: 11°09' sti in 12

ven: 15°55' ram in 12

mar: 9°59' kre in 3

jup: 7°08' wat in 10

sat: 0°37' ram in 12

ura: 25°29' lee in 5

nep: 8°08' sti in 12

plu: 25°07' sti in 12

kno: 16°20' wat in 10

che: 5°48' sti in 12

lil: 24°52' vis in 11

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 29°30' sti

Midhemel : 27°28' ste

Anna Kruyt-Pijssel (33/6)

<https://resources.huygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Pijssel>

Pijssel, Anna, vooral bekend als Anna Kruyt-Pijssel (geb. Hien 22-5-1878 – gest. Arnhem 16-10-1929), eerste vrouwelijke zendeling-arts. Dochter van Daniël Hubertus Pijssel (1850-1914), hoofonderwijzer, en Jansje van Dooren (1851-1933). Anna Pijssel

trouwde op 13-4-1909 in Arnhem met Ary Kruyt (1860-1916), zendeling. Uit dit huwelijk werden 3 dochters geboren.

Anna Pijsel werd geboren in Hien, een dorpje aan de Waal bij Dodewaart, als de oudste van een Nederlands-hervormde hoofdonderwijzer en zijn vrouw. Ze doorliep de lagere school en het gymnasium. Haar diploma behaalde zij in Amsterdam, waar het gezin inmiddels naartoe was verhuisd. Na het gymnasium ging Anna geneeskunde studeren aan de Gemeente Universiteit van Amsterdam. Tijdens haar studie was Anna Pijsel actief binnen het bestuur van de Nederlandse Vrouwelijke Christen-Studenten Vereniging. Mede door haar inzet fuseerde deze vereniging in 1903 met de Nederlandse Christen-Studenten Vereniging (NCSV). Nadat Anna Pijsel datzelfde jaar op een conferentie van de NCSV de zendeling-arts Bervoets had horen spreken over de behoefte aan artsen in de zending, meldde ze zich aan bij het Nederlandsch Zendeling Genootschap (NZG). In haar brief aan de bestuurders van het genootschap schreef ze: 'Na ernstig nadenken heb ik toen besloten, zoo God 't wil, mij aan de zending te geven; 't is mijn innige wensch in 't werk des Heeren werkzaam te kunnen zijn' (HUA, 1102-1, 865, brief 15-12-1903).

Medische zending en huwelijk

De sollicitatie van Anna Pijsel was een noviteit binnen de zending. 'Het is U bekend,' zo beantwoordde het NZG bestuur Anna's sollicitatie, 'dat nog nooit eerder eene vrouwelijke arts in den dienst der Nederlandsche Zending is werkzaam geweest' (HUA, 1102-1, 865, brief 14-1-1904). Het NZG-bestuur verwelkomde Anna Pijsels sollicitatie maar maakte haar aanstelling afhankelijk van het advies van haar toekomstige collega's. Niet alleen haar sekse speelde in deze overwegingen een rol, maar ook praktische bezwaren rondom huisvesting en het feit dat zij als vrouwelijke arts hoger was opgeleid dan de mannelijke zendelingen.

Nadat Pijsel in 1904 succesvol haar artsexamen had afgelegd, benoemde het NZG haar datzelfde jaar als zendeling-arts. Een jaar later vertrok zij naar het zendingsziekenhuis te Modjowarno (Mojowarno), Oost-Java. Ze begon als plaatsvervanger van Bervoets, die voor drie jaar met verlof naar Nederland was. Pijsel kreeg de speciale verantwoordelijkheid over de vrouwelijke patiënten en kinderen. Een jaar na haar aanstelling benoemde het NZG ook vier zendingszusters, van wie er twee in het ziekenhuis in Modjowarno werden geplaatst. De NZG-bestuurders en haar collega's in Modjowarno waren tevreden over Pijsel. Wel botste Anna Pijsel in deze jaren geregeld met zendeling Ary Kruyt, een achttien jaar oudere weduwnaar die al decennia in de zending werkzaam was. Kruyt was gewend dat zijn gezag werd gerespecteerd en had er moeite mee dat een hoogopgeleide vrouw hem tegensprak. In 1907 legden zij hun meningsverschillen bij. Toen de drie jaren van haar voorlopige aanstelling voorbij waren, bleef Pijsel aan het ziekenhuis en de zending verbonden. In 1908 moest ze echter vanwege ziekte (amoebendysenterie) terug naar Nederland. Ze intensiverde het contact met Kruyt, die ook in Nederland was vanwege zijn gezondheid – al snel maakten ze hun verloving bekend. In 1909 trouwden ze in Arnhem, waarna ze gezamenlijk terugkeerden naar Modjowarno. Daar werden hun drie dochters geboren: Jansje (1910-1974), Maria (1911-1953) en Sophia (Fiep, 1913-1995).

Als gehuwde vrouw was Anna Kruyt-Pijsel niet langer in dienst van het NZG. Toch bleef zij als arts actief in de zending. In 1913 was zij korte tijd plaatsvervangend

hoofd van het Modjowarno-ziekenhuis. Ook op de andere standplaatsen van haar man bleef zij als onbezoldigd arts werkzaam. De geboorte van hun jongste dochter viel samen met haar werk in het ziekenhuis in Modjowarno: 'Anna moest zo gauw mogelijk weer aan het werk. Ze kwam thuis om de baby te voeden, het ziekenhuis was toch aan de overkant van de weg' (gecit. Kruyt 1983, 64). Ary Kruyt vond het niet terecht dat zijn vrouw van de lijst van zendingsarbeiders van het NZG was geschrapt en verzocht het bestuur haar weer aan te nemen. In 1911 verscheen Anna Kruyt-Pijsels naam weer op de lijst van werknemers in 1911, maar ze verkreeg hiermee geen recht op salaris of pensioenopbouw.

Ary Kruyt overleed in 1916, na jaren van een kwakkelende gezondheid. Voor zijn dood liet hij Anna beloven dat ze met de kinderen naar Nederland zou teruggaan. Vanwege de Eerste Wereldoorlog moest ze haar vertrek uitstellen. Tijdelijk werkte ze in 1917 als invaller in het zendingsziekenhuis te Bandoeng (Bandung).

Terug in Nederland

In 1919 keerde Anna Kruyt met haar drie dochters terug naar Nederland. Met haar moeder, die inmiddels ook weduwe was, vestigde ze zich in Arnhem. Ze werkte als hulp-schoolarts en hield praktijk voor kinderen aan huis. Samen met haar vriendin Christine Bader richtte ze de consultatiebureaus voor zuigelingen in Arnhem op. Tevens vervulde ze verschillende bestuursfuncties, onder meer bij de Nederlandse Christen Vrouwen Bond. Ook bij de zending bleef Anna Kruyt-Pijssel betrokken: ze keurde van tijd tot tijd de gezondheid van aspirant zendingswerkers, en met name zendingsvrouwen. Haar dochters zouden alle drie in 1936 bij de medische zending gaan werken.

Op 16 oktober 1929 overleed Anna Kruyt-Pijssel. Vijf dagen ervoor was ze na een dienstreis in elkaar gezakt en buiten bewustzijn geraakt. Ze werd begraven in Arnhem. Volgens dochter Fiep (Sophia) Kruyt deelden 'moeders' en 'volksvrouwen' van Arnhem in hun verdriet. Het NZG bracht Anna Kruyt-Pijssel in herinnering als een vrouw die als arts, echtgenote en moeder 'getoond [heeft] haar krachten te willen stellen in dienst van haren Heer' ('In Memoriam').

Ondanks haar status als eerste Nederlandse vrouwelijke zendeling-arts raakte Anna Kruyt-Pijssel in de vergetelheid. Dochter Fiep Kruyt gaf haar een prominente plek in haar familiegeschiedenis De Kruyten van Mojowarno, maar buiten dit werk is Anna Pijssel slechts een voetnoot in de Nederlandse zendingsgeschiedenis: soms wordt zij kort genoemd als het over de positie van vrouwen binnen de Nederlandse zending gaat, maar veelal gaat deze eer naar Christina Slotemaker de Bruïne, de eerste vrouwelijke zendeling van Nederland.

arts zendeling e4w5 bp6

Plac 2010 geeft 4w5 op 4w5 dag

0,990	0,032	0,000	44,421	6,958	0,066	0,002	0,475	1,255
0,093	0,021	0,000	62,091	0,049	0,000	0,000	0,050	0,000

0,245 0,272 0,502 4,267 0,476 0,554 0,854 1,618 0,131
0,242 0,009 0,000 189,524 3,310 0,037 0,002 0,768 0,164

Plac 2012 geeft 4 op 4w5 dag

0,023 0,000 0,000 106,156 3,193 0,000 0,000 0,000 7,088
0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000
0,007 0,058 0,644 5,192 7,038 0,026 0,662 6,021 0,001
0,000 0,000 0,000 551,192 22,475 0,000 0,000 0,000 0,006

Klokketijd: 22 mei 1878 4h10m00s

GMT : 22 mei 1878 3h47m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2407126.65764; Sterretijd: 20h08m14s

zon: 0°53' twe in 12

mar: 9°59' kre in 2

sat: 0°37' ram in 11

Huizen (Placidus):

Ascendant : 3°03' twe

Midhemel : 29°52' ste

Plac 2010 geeft 4w5 op 4w5 dag

0,990 0,032 0,000 44,421 6,958 0,066 0,002 0,475 1,255
0,093 0,021 0,000 62,091 0,049 0,000 0,000 0,050 0,000
0,263 0,218 0,451 2,174 0,593 1,062 1,134 0,958 0,155
0,260 0,007 0,000 96,565 4,127 0,070 0,002 0,455 0,194

Plac 2012 geeft 4 op 4w5 dag

0,023 0,000 0,000 106,156 3,193 0,000 0,000 0,000 7,088
0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000
0,030 0,127 0,760 1,795 5,007 0,039 0,275 0,629 0,002
0,001 0,000 0,000 190,577 15,989 0,000 0,000 0,000 0,018

Bij Anna Kruyt-Pijzel zie ik astrologisch én biografisch toch meer argumenten voor een vroege Tweelingen-ascendant dan voor een laatste graad Stier.

De kern van het probleem zit hier:

- 04:00 → Ascendant 29°30' Stier
- 04:10 → Ascendant 3°03' Tweelingen

Dat is dus een echte cusp-situatie waarin enkele minuten veel verschil maken.

- **Waarom Tweelingen beter lijkt te passen**
- **1. Haar leven draait om mobiliteit, verbinding en overdracht**

Biografisch valt op:

- gymnasium → universitaire studie geneeskunde
- organisatorisch actief in christelijke studentenverenigingen
- brugfunctie tussen vrouwen, zending en medische wereld
- reizen Nederland ↔ Java
- combinatie van arts, bestuurder, opvoeder en missionair netwerker

Dat is veel beweeglijker dan het meer stabiele, aardse en behoudende karakter van een sterke Stier-ascendant.

Een Tweelingen-ascendant geeft vaak:

- intellectuele mobiliteit
- sociale schakelfunctie
- onderwijs/kennisoverdracht
- meerdere rollen tegelijk
- voortdurend "tussen werelden" bewegen

En precies dat zie je hier.

-
- **2. Zon verschuift van huis 1 naar huis 12**

Dat is misschien nóg belangrijker.

- **Bij Stier-ascendant:**
- Zon 0° Tweelingen in huis 1

Dan verwacht je:

- sterk zichtbare persoonlijkheid
- meer directe profilering
- nadrukkelijke persoonlijke uitstraling

Maar haar leven oogt eerder:

- dienend
- institutioneel
- missionair
- opofferend
- werk achter een groter ideaal
- **Bij Tweelingen-ascendant:**
- Zon in huis 12

En dat past opvallend goed bij:

- zendingswerk
- ziekenhuiswerk

- werken in afzondering
- opoffering
- tropenziekten
- “dienst aan iets groters”
- persoonlijke zichtbaarheid opofferen aan roeping

Dat is een klassieke 12e-huis toon.

• **3. De 12e-huis concentratie wordt betekenisvoller**

Bij 04:10 staan o.a.:

- Mercurius in 12
- Venus in 12
- Saturnus in 11
- Zon in 12

Die verschuiving maakt het geheel coherenter:

- **Mercurius in 12**
 - intellectuele dienstbaarheid
 - werken achter schermen
 - contemplatieve of religieuze motivatie
- **Venus in 12**
 - zelfopoffering in relaties
 - zorgende liefde
 - christelijke compassie
- **Zon in 12**
 - identiteit verbonden met roeping
 - niet primair ego-gericht
 - werkzaam “achter de façade”

Dat sluit goed aan bij haar rol als vrouwelijke pionier die tegelijk binnen een patriarchaal zendingssysteem moest functioneren.

• **4. Uw Enneagram-observatie ondersteunt dit subtiel**

U noemt:

- e4w5
- bp6
- sterke 4-scores in zowel 2010 als 2012 model.

Een 4w5-structuur combineert vaak:

- individualiteit
- innerlijke roeping
- intellectuele distantie

- melancholische dienstbaarheid

De Tweelingen-ascendant maakt die 5-component psychologisch plausibeler:

- mentale differentiatie
- intellectuele autonomie
- observatievermogen

Terwijl de sterke 12e-huis nadruk de introverte, sacrificial kant versterkt.

- **5. Interessant detail: Mars verschuift van huis 3 naar huis 2**

Dat lijkt klein, maar is betekenisvol.

- **04:00**

Mars in 3:

- debat
- polemieken
- verbale strijd

- **04:10**

Mars in 2:

- praktische bestaansstrijd
- lichamelijke arbeid
- medische inzet
- materiële volharding

Voor een arts in tropische omstandigheden voelt huis 2 eigenlijk realistischer.

- **6. Symbolisch spanningsveld**

De overgang van:

- Stier → Tweelingen
- huis 1 → huis 12

beschrijft bijna letterlijk haar levensweg:

van:

- persoonlijke stabiliteit

naar:

- bewegende dienstbaarheid aan een idee.

Dat is precies de biografische beweging die haar leven kenmerkt.

Mijn voorlopige voorkeur zou daarom uitgaan naar:

Ascendant vroege Tweelingen (rond 04:10 LMT)

eerder dan:

29° Stier exact om 04:00.

Maar dit blijft een mooie cusp-casus waarbij verdere verfijning mogelijk is via:

- ziekteperiodes
- huwelijk 1909
- overlijden echtgenoot 1916
- terugkeer Nederland 1919
- eigen collaps/overlijden 1929

Daar zou rectificatiewerk met directies of uw Enneagram-huizenmodel nog verdere discriminatie kunnen geven.